Sisukord

Taaskasutus aitab leida tasakaalu. Marilin Mihkelson 2
Kuidas kraadida pärandiarmastust? Mihkel Kaevats 3

Muinsuskaitsealad 50

Pool sajandit linnaruumi väärtustamist. Riin Alatalu 6
Kokkuvõte muinsuskaitsealade uute kaitsekordade koostamisest. Leele Välja 8
Vaatab pika pilguga. Rõõmsat ja nukrat juubelijuttu Rakverest Pikalt tänavalt. Oliver Orro 14
Eesti ja Norra muinsuskaitsjad õppisid üksteiselt vanalinnade hoidmist. Kaarel Truu 18

Arhitektuur

Põltsamaa lossikompleksi hiilgust taastades. Egle Oja, Margit Argus 20
Lillepaviljon võõrustab taas pidulisi. Maris Mändel 25
Knorringute aadlipalee suursugused interjöörid. Egle Tamm 29
Meie lugu Purdi mõisas. Merle Kolsar 33
Pühalepa kiriku tornikiiver. Ain Pihl, Juhan Kilumets 37
Kuressaare vanimaid maju sai kogukonna kasutusse. Amante maja lugu. Kati Mäekallas, Kati Männik, Teele Ülesoo 39
Kuressaare Suursilla restaureerimistööd. Tõnu Sepp 43
Matteuse koolimaja värskenduskuur. Brita Karin Arnover 44
Elamust haiglaks ja tagasi. Teele Ülesoo 46
Keila kiriku katused. Juhan Kilumets 48
Haljala kiriku torninišid. Mirjam Abel 49
Keila-Joa puhkeküla suvemaja nr 4. Mikk Mutso 50
Bekkeri laevatehase direktori villa restaureerimine. Oliver Orro 51
Inetu pardipoja sirgumine Suur-Karja tänaval. Henry Kuningas 53
Rietide maja Viljandis. Mari Vallikivi 54

Päevakajaline

***Quo vadis,* Estonia?** Margit Mutso 56

Kunst

Rüütelkonna hoone barokne laelõuend. Hilkka Hiiop 66
Kolga mõisa kabel, mis ei ole kabel. Hilkka Hiiop 69
Tähelepanekuid Karja kiriku keskaegse portaali uuringutest ja konserveerimisest. Isabel Aaso-Zahradnikova, Aleš Zahradnik 72
Räpina Miikaeli kiriku fassaadiskulptuuri „Lootus" konserveerimistööd. Pille Suurna 73
Tallinna toomkiriku torni tunnikellade korrastamine. Martin Bristol 74
Mälestus väikesest poisist Lothar Arenschildist. Isabel Aaso-Zahradnikova, Aleš Zahradnik 75
Debatt Nõo kirikus. Hilkka Hiiop, Mart Jaanson 76

Arheoloogia

Arheoloogilised kaevamised Tallinna Reaalkooli juurdeehituse alal. Mai-Britt Tomson, Ragnar Nurk 80
Arheoloogilised kaevamised Tallinnas Vana-Kalamaja tänaval. Silver Jäger, Ragnar Nurk 83
Haruldased pronkskausid Rahkla külast. Ain Mäesalu 84
Matka Paadivälja arheoloogiline leiukoht. Greta Lutter, Helena Kaldre 86
Keskaegne laevavrakk Sadama tänava maapõuest. Maili Roio, Rivo Bernotas, Rünno Läänemägi 88
Väljakaevamised Tartus Toomemäel. Aivar Kriiska, Ragi-Martin Moon, Maris Niinesalu-Moon, Margarita Gadalšina, Irina Hrustaljova 89
Kalana kabelikoha ja kalmistu kaardistamine. Anu Lillak 90
Muinaslinnused – aasta muistis 2023. Ulla Kadakas 91
Linnusesõber soovitab: muinaslinnuste kaart. Hillar Sein 92

Keskkond

Monumendipoleemika retrospektiivis. Anu Soojärv 94
Mälestusmärkide eemaldamise kronoloogia. Ilme Mäesalu 98
Narva linnasüdame tagasitulek – raekoja ja selle ümbruse taaselustamisest. Madis Tuuder 99
Ennistatud tähised minevikust. Reopalu kalmistu ristide nimeplaatide vargus. Eino Jööts, Kadri Tael 102

Sõda ja rahu

Tööst UNESCO Haagi 1954. aasta konventsiooni II protokolli komitees. Janika Turu 104
Kuidas toetab Eesti Ukraina pärandisektorit? Liina Jänes 108
Lugu Sküüdi kullast Luhamaa piiripunktis ja arheoloogia mustast turust. Nele Kangert 110

Tehnoloogia

Tehnoloogia pärandi teenistuses. Marju Niinemaa 114
Säästev renoveerimine kui ringmajanduse ja muinsuskaitse kohtumispaik. Tarmo Elvisto 117

Kroonika

Muinsuskaitseameti aastaauhinnad 2023 Kätlyn Metsmaa 120
Rosma küla pärandihoidjad. Anu Lepp 123
Teenekate muinsuskaitsjate Anne Kivi ja Boris Duboviku missioon on olnud muinasjutulinnade loomine. Küsis Üllar Alev 126
Meenutades Agne Trummalit 131
Uued, vanad ja muudetud andmetega mälestised. Laura Ingerpuu 133
***In memoriam*: Aleksander Danil.** Nele Nõu, Jaan Jõgi 135
Valmimas on kodude renoveerimise teejuht Kadri Kallast 136